

NAZIV UDRUŽENJA: Centar za podršku Roma
„Romalen“ Kakanj

NAZIV PROJEKTA: „CENTAR ZA PODRŠKU,
INFORMISANJE I ZAJEDNIČKO DJELOVANJE ROMSKIH
UDRUŽENJA U REGIJI (CENTAR KAKANJ)“

NARATIVNI IZVJEŠTAJ

2016 GODINA

PROBLEM

Romi kao najbrojnija nacionalna manjina u BiH su u dalekom najtežem socijalnom, ekonomskom, političkom, kulturnom i obrazovnom položaju u odnosu na pripadnike drugih nacionalnosti, izloženi segregaciji i diskriminaciji pa su pomaci nedovoljno vidljivi. Pored određenog napretka koji je ostvaren postoje određene oblasti gdje treba da se ulože posebni naponi kako bi se unapredio položaj romske zajednice. Na osnovu istraživanja međunarodnog i romskog nevladinog sektora, na području BiH živi 76 000 Roma i na osnovu ovog podatka država BiH i romski NVO izradili su A.P za rješavanje problema Roma u BiH. Država BiH je od 2008 godine počela izdvajati sredstva pa su izdvojena sredstva za 3 Akciona plana za rješavanje problema romske populacije. Romska populacija se susreće sa nizom problema kao što su neriješena statusna pitanja, nizak stepen obrazovanja, nizak stepen zaposlenosti, nedostatak lične dokumentacije i mnoga druga.

Statusna pitanja – Velik broj Roma ne posjeduje dokumente koji im osiguravaju civilni status (rodni listovi, potvrde o državljanstvu, lične karte i sl.). U skladu s pravnim okvirima evropskih zemalja, ostvarivanje prava na državljanstvo preduvjet je za ostvarivanje i svih ostalih prava. Iako to pravo spada u prvu, osnovnu generaciju ljudskih prava, ono se u slučaju romske manjine i dalje krši. Naknadni upisi u MKR i MKD su dugotrajni procesi od kojih romska populacija vrlo lako odustaje ukoliko im odgovarajuće institucije ne pruže adekvatnu pomoć

Obrazovanje – U području obrazovanja Romi su zbog svoje društvene isključenosti zakinuti za jednake šanse u pristupu informacijama, znanjima, vještinama. Vrlo nizak nivo pismenosti roditelja i nedovoljno poznavanje zvaničnih jezika kao i teški ekonomski uslovi stavljaju romsku djecu u bitno nepovoljniji položaj od djece većinske nacionalnosti već kod ulaska u sistem obrazovanja. Kršenje načela indirektno diskriminacije tu je stalno prisutno, sve dok nadležna ministarstva ne osiguraju dodatna ulaganja u škole, edukaciju kadra u školama, formiranje predškolskih ustanova i uređenje romskih naselja, kojima bi se bitno umanjila razlika između romske djece i djece većinske nacionalnosti u procesu obrazovanja. Prepreka jednakim šansama također je i praksa segregiranih. Neposjedovanje Izvoda iz Matične knjige rođenih je velika prepreka uključujući i nepoznavanje samog procesa upisa djeteta u redovni školski sistem. Kreirane i poslate inicijative prema višim nivoima vlasti, za izdvajanje sredstava za obrazovne potrebe Roma, do sada nisu usvojene.

Stanovanje – Romi su zakinuti u dobivanju komunalnih usluga. Zbog tradicionalnog načina života, među većinskim stanovništvom vladalo je i vlada mišljenje da Romima određene usluge nisu ni potrebne, dok lokalne i državne vlasti često zatvaraju oči pred komunalnim problemima romskih naselja. Ostvarivanje komunalnih prava otežava i najčešće neriješen vlasnički status zemljišta na kojem Romi žive. Izgradnja socijalnih stanova za najugroženije romske porodice, na lokalnim nivoima je napravila određene pomake. Nedovoljan protok informacija u romskim zajednicama i neposjedovanje lične dokumentacije otežava selekciju korisnika socijalnih stanova jer nedovoljan broj aplikacija pokazuje i manjak zainteresovanosti romske populacije za izgradnju. Uspostavom Romed programa u BiH i aktivnim zalaganjem medijatora u romskim zajednicama, uspostavljen je kvalitetan protok informacija u romskim zajednicama i na osnovu izvještaja medijatora, od uspostave programa, svaki medijator je do sada imao preko 100 intervencija u cilju rješavanja administrativnih i drugih problema romske populacije.

Zapošljavanje – Zapošljavanje Roma, koje je uz obrazovanje glavni put društvene inkluzije, otežano je zbog izrazito niskog nivoa obrazovanja u romskoj populaciji, kao i zbog

predrasuda o radnim navikama Roma koje se javljaju kao indirektan razlog nedobivanja posla. Nezaposlenost u romskim zajednicama kreće se od 95 do 98%, a često doseže i 100%. Tradicionalan obiteljski kontekst u kojem žena ostaje kod kuće i brine o najčešće mnogobrojnoj djeci posebno otežava ili onemogućuje obrazovanje i zapošljavanje Romkinja. Iako postoji protok informacija u romskim zajednicama od strane medijatora, vrlo je malo inicijativa za zapošljavanje i samozapošljavanje Roma kroz sredstva Federalnog Zavoda za zapošljavanje FBiH. Razlog tome jesu i vlastita sredstva koja Romi moraju da ulože za zapošljavanje/samozapošljavanje.

Socijalna i zdravstvena zaštita – kod velikog broja Roma. U Bosni i Hercegovini, zemlji s mnogobrojnrom romskom populacijom, gdje ekonomska situacija nije zadovoljavajuća, također se javljaju i pritisci većinskoga socijalno ugroženog stanovništva na smanjivanje prava koja ostvaruju Romi. Programi socijalne zaštite na lokalnom nivou su nedovoljno razvijeni, a iz lokalnih budžeta se odvaja veoma mali procenat za socijalnu zaštitu. Ta sredstva su uglavnom namenjena za jednokratnu pomoć.

Nefleksibilne institucije sistema i predrasude – Specifičan stil života Roma sklon zaziranju od institucija sistema, također onemogućuju ostvarivanje prava u okviru postojećih pravnih sistema koji su nefleksibilni, u kojima ne rade ili vrlo rijetko rade Romi. U institucijama u kojima bi Romi trebali ostvarivati svoja prava ne radi se sistemski na otklanjanju predrasuda prema Romima, koje su prepreka uspješnoj suradnji, a zbog dugogodišnjeg lošeg iskustva kod Roma javljaju predrasude prema većinskoj zajednici u obliku unaprijed negativnog ili apatičnog stava prema ostvarivanju svojih prava.

Osim navedenih problema i nedostatka finansijskih sredstava za njihovo rješavanje, ozbiljan su problem u području rješavanja problema Roma u BiH neaktivne strukture vlasti na svim nivoima. Partnerstvo između lokalnih vlasti, relevantnih sektorskih institucija i nevladinog sektora, što je od velike važnosti za integrisan pristup siromaštvu i ugroženosti je nedovoljno razvijeno u lokalnim sredinama. Saradnja između ustanova i organizacija u većini opština nije institucionalizovana i često se svodi samo na formalno dostavljanje izveštaja o radu.

Velika većina općina nema potpunu i sistematizovanu predstavu o socijalnim potrebama Roma. Podaci koji postoje se uglavnom su parcijalni i vode se u više različitih ustanova; uglavnom se svode na korisnike zakonom regulisanih prava a na takav način se vode i finansijska sredstva koja se izdvajaju u te svrhe, bez obzira da li je izvor federalni ili lokalni budžet, ili pak vanbudžetska sredstva.

Većina općina nema strategijska, niti druga planska dokumenta koja se odnose na rješavanje problema Roma. Izrada lokalnih Akcionih planova za rješavanje problema Roma može da olakša planiranje budžeta i da doprinese uvođenju nekih novih rješenja.

U prethodnom periodu formirano je 10 Lokalnih Akcionih grupa u okviru 4 Kantona, koje su kreirale više od 20 preporuka prema institucijama vlasti na lokalnom nivou, poseban akcenat stavljajući na obrazovne potrebe Roma. Na području RS, ranije su formirane Lokalne Akcione grupe na području Općina Prnjavor, Bijeljina, Gradiška kao i Brčko Distrikt. Ove LAG su veoma aktivne i zajednički kreiraju i dostavljaju preporuke prema institucijama vlasti.

Lokalnu Akcionu grupu čine: predstavnici općina, Centra za Socijalni rad, Biroa za zapošljavanje, MUP-a, škola, Domova zdravlja i drugih relevantnih institucija kao i predstavnika romskih zajednica i lokalne nevladine organizacije (7-10 osoba) kao i Romed medijatora.

Ranije su institucije i lokalne organizacije pravile preporuke za romsku populaciju bez učešća samih Roma, što nije stvaralo pravi efekat kao i da Romi nisu znali kojim institucijama mogu da se obrate u cilju rješavanja određenih problema. Do sada su napravljeni značajni pomaci jer postoji protok relevantnih informacija i romska populacija

je upoznata sa kapacitetima medijatora i traže njihovu podršku , kao sponu sa institucijama vlasti , a najčešće je to slučaj kada je u pitanju pribavljanje lične dokumentacije , upis djece u školu te ostvarivanje socijalnih prava.

Lokalne Akcione grupe su aktivne i izrađuju veliki broj preporuka na lokalnim nivoima.

Kada su u pitanju aktivnosti koje će se implementirati u cilju kreiranja i usvajanja Lokalnih Akcionih planova na lokalnom nivou , Centar Kakanj zajedno sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice , će izraditi pismo preporuke za 24 općine na području 4 Kantona koje pokriva Centar Kakanj, koje su to mogućnosti i beneficije za Opcinu ukoliko pristupi izradi i usvoji LAP u cilju pokretanja inicijative da svaka općina na racionalan i operativan način obrazloži aktivnosti po oblastima sa realnim ciljevima, programima i mjerama te na taj način pristupi izradi Lokalnog Akcionog plana.

Svaka općina treba da se zalaže na:

1. Učestvovanje u kreiranju, sprovođenju, praćenju i procjeni uspješnosti lokalnih politika za Rome.
2. Jačanje uloge predstavnika lokalne romske nacionalne zajednice u procesima integracije Roma na nacionalnom nivou (Strategije, Nacionalnih akcionih planova, Zakona i podzakonskih akata)
3. Umrežavanje lokalnih inicijativa i zajedničkih aktivnosti prikupljanja sredstava iz postojećih nacionalnih, bilateralnih i EU Fondova.
4. Izgradnja svijesti tolerantnog društva i jednakosti kroz suzbijanje svih oblika diskriminacije.

Svaka općina koja kreira i izradi Lokalni Akcioni plan će imati najbolji identifikovani način angažovanja kapaciteta svih socijalnih aktera u zajednici u planiranju i primjeni plana te adekvatan mehanizam za namicanje sredstava kako sa nacionalnog nivoa tako i iz međunarodnih i EU fondova .Bez usvojenog LAP-a , općine će imati poteškoća za namicanje sredstava što će im donijeti veći broj neriješenih problema u lokalnim zajednicama.

Romalen Kakanj kroz aktivnosti Centra Kakanj će pružiti svu neophodnu podršku općinama koje pokrenu proces izrade Lokalnih Akcionih planova i formiranja Lokalnih Akcionih timova za izradu LAP-ova.

Iako najbrojnija nacionalna manjina, Romi i Romkinje imaju zanemarljiv broj svojih predstavnika u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, uglavnom na opštinskom nivou. na Kantonalnom i Entitetskom nivou gotovo da i nema romskih predstavnika u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti. Jako mali broj Roma i Romkinja izlazi na glasanje i imaju svijest o važnosti izbornog procesa. Prema podacima romskog nevladinog sektora i od ovog malog broja Roma i Romkinja koji glasaju, uglavnom glasove dobijaju stranke konstitutivnih naroda. I na ovaj način Romi i Romkinje ostaju bez svojih predstavnika. Dodatni problem je što je zanemarljiv broj Roma i Romkinja koji su motivisani učešće u izbornom procesu a oni koji i imaju interes, nemaju dovoljno znanja i vještina, na primjer, od poznavanja uloge vijećnika, do znanja i vještina izborne i političke promocije.

Ovo kao posljedicu ima izuzetnu socijalnu nesigurnost radi čega, veliki broj Roma koriste svaku priliku da emigriraju u inostranstvo u cilju poboljšanja svojih ekonomskih i socijalnih uslova zivota i to je jedna od mnogobrojnih prepreka koje utiču na određivanje približno tačan broj Roma.

Ključni problemi pri izjašnjavanju Roma i Romkinja u posljednjem procesu popisa koji je obavljen u BiH, vezuju se za činjenicu da većina Roma koji se nalaze u malim općinama misle da će, time što će se izjasniti u skladu s porijeklom, izgubiti sve beneficije koje imaju kao pripadnici konstitutivnih naroda. S druge strane Romi koji su ostvarili zadovoljavajući status u društvu u velikim gradovima smatraju da ih povezivanje s romskom zajednicom može koštati položaja u društvu.

Nažalost, veliki broj Roma ne posjeduje kompletne podatke ili uopće nisu evidentirani u Matične knjige rođenih. Romi su permanentno izloženi kršenju ljudskih, političkih, ekonomskih i društvenih prava, što za posljedicu ima njihov drugorazredni status u BiH. Ukorijenjeno anti-romsko raspoloženje među konstitutivnim narodima podstiče rast rasne diskriminacije i drugih kršenja ljudskih prava Roma. Svi ovi goruci problemi isprepleteni s nedostatkom obrazovanosti i relevantnih informacija, čine idealan spoj za manipulisanje i uskracivanje osnovnih ljudskih prava.

Do posljednjih općinskih izbora 2012, poseban problem čitave romske populacije, pa tako i na ovom području, je bio nemogućnost izbora vlastitih političkih predstavnika. Iako je posljednjom izmjenom Izbornog zakona BiH definisan je izbor članova nacionalnih manjina u općinska vijeća i skupćine općina ali kandidati za političke predstavnike romske populacije u OV-ima nemaju dovoljno znanja i političkog iskustva što ih **onemogućava da ravnopravno učestvuju u ovim procesima.**

Do sada je problem predstavljala i izborna apstinencija osoba s pravom glasa iz reda romske populacije. Razlog tome jeste bio što nisu imali svoje kandidate na izbornim listama. Zbog toga je potrebno animirati što veći broj pripadnika romske nacionalnosti da izađu na izbore i u općinama gdje Statutom općine nisu predviđeni garantovani mandati za pripadnike nacionalnih manjina. U ovom slučaju je potrebno informisati potencijalne glasače da trebaju izabrati one predstavnike u zakonodavnoj vlasti koji imaju konkretne planove za rješavanje problema romske populacije.

U toku svoga rada, Romalen Kakanj je implementirajući veliki broj aktivnosti, kao i kroz Centar Kakanj, izgradio povjerenje i dobru saradnju sa lokalnim organizacijama kao i mladim ljudima koji imaju izgrađene kapacitete i povezanost sa romskim zajednicama, posebno nakon uspostave Romed programa u BiH, 18.11.2013.godine. Uspostavom Romed programa, osposobljeno je 50 Romed Medijatora na području cijele Bosne i Hercegovine čiji je zadatak povezivanje romske populacije sa institucijama vlasti, širenje relevantnih informacija i rješavanje administrativnih i drugih problema romske populacije.

Romska populacija je nastanjena u okviru 68 općina na području cijele BiH. U cilju animiranja romske populacije za izlazak na izbore angažovani će se 8 Romed medijatora koji će imati zadatak da animiraju pripadnike romske populacije da glasaju na izborima i izaberu svoje predstavnike na lokalnom nivou, na području 4 Kantona, u 24 općine u kojima živi romska populacija i postoje romske zajednice. Kako bi se izbjeglo dupliranje i preklapanje aktivnosti, mapirati će se sve romske zajednice na području 4 Kantona i izvršiti će se raspodjela aktivnosti za 8 medijatora. Osim animiranja pripadnika romske populacije o važnostima izlaska na izbore, potrebno je izvršiti evidentiranje osoba romske populacije koje imaju/nemaju ličnu dokumentaciju. Jedna od prepreka za izlazak na izbore jeste i neposjedovanje lične karte ili nekog drugog ličnog dokumenta. Na području BiH, najmanje 20 % romske populacije nema ličnu dokumentaciju ili je ista nepotpuna.

Usvajanjem novog Zakona u 2015 godini koji definiše potvrdu prebivališta za svaku osobu, veliki broj romske populacije ima dodatna poteškoće jernemajuzemljiste ili stambeni objekat u u privatnom vlasnistvu, a opste je poznato da Romi žive uglavnom u bespravno

izgrađenim objektima ili nemaju stalno mjesto prebivališta ili im se mjesto boravka razlikuje od mjesta rođenja , upisa i sl. Bez potpune dokumentacije nemoguće je pribaviti bilo koji lični dokument .Medijaori su izvršili veliki broj verifikacija podataka za romsku populaciju ali verifikacija nije validna ukoliko postoji bilo koji nepotpun podatak u MKR/MKD i drugim dokumentima. Još jedan od problema romske populacije jeste učestale migracije koje dovode do gubitka stalnog mjesta prebivališta , gubljenja prava na zdravstvenu zaštitu , ličnu dokumentaciju i sl.

Koristeći kapacitete Romed medijatora potrebno je raditi na pokretanju procesa za rješavanje administrativnih problema romske populacije te širenje relevantnih informacija o zakonskim rokovima i procedurama koje će romskoj populaciji olakšati proces pribavljanja lične dokumentacije.

Tokom aktivnosti animiranja romske populacije o važnosti izlaska na izbore , potrebno je raditi i na buđenju svijesti romske populacije o važnosti aktivizma u savremenom društvu i mogućnostima da budu birani na predstojećim izborima.

Na području BiH, sam je određeni broj općina, uskladio svoj statut i u okviru Statuta općine postoji zagantovano mjesto za nacionalne manjine. Upravo zbog toga , potrebno je pripremiti preporuke za općine koje u svom Statutu nemaju zagantovano mjesto za nacionalne manjine , da rade na izmjeni Statuta svojih općina.Ustavom Bosne i Hercegovine zagantovana su prava svim njenim građanima . Ipak , u našoj državi nisu ista prava za konstitutivne i nekonstitutivne narode, odnosno nemaju svi ista prava. Pripadnici nekonstitutivnih naroda ne mogu biti birani kao predstavnici na nacionalnom nivou.

Pismo preporuke za izmjenu Statuta će se poslati ka najmanje 20 općina u BiH. Pored slanja pisma preporuke , voditeljski tim će pokušati organizovati sastanke sa predstavnicima ovih općina u cilju zagovaranja izmjene njihovih statuta.

Učešće Roma i Romkinja u političkom životu i izbornim procesima je od izuzetne važnosti iza buduće djelovanje i najavljene izborne i političke reforme koje bi trebale zagantovati veću jednakost i ravnopravnost romske populacije.

Iako su napravljeni veliki pomaci u radu romskog NVO sektora, još uvijek postoji potreba za aktivnom podrškom lokalnim romskim udruženjima. Osnovni problemi s kojim se još uvijek susreću romska udruženja a koja predstavljaju prepreku za uspješno rješavanje problema romske populacije u regiji su:

- Nedovoljna informiranost kao posljedica informaticke nepismenosti lidera romskih udruženja
- Nedovoljna edukacija članova novoosnovanih udruženja i nepoznavanje principa rada NVO sektora
- Mali broj osoba uključenih u rad lokalnih udruženja.
- Nedovoljna podrška i povjerenje zajednica kao posljedica netransparentnosti rada udruženja i slabog informisanja zajednica o radu i aktivnostima.
- U gradovima u kojima djeluje više udruženja dolazi do preklapanja aktivnosti između udruženja što stvara tenzije i sukobe.

Trenutačno Centar u Kaknju čine 25 udruženja:

- Budi mi prijatelj Visoko
- Prosperitet Roma -Sarajevo
- Romano zuralipe Vitez
- Romska Pravda Donji Vakuf
- UZ.Romakinja Zavidovici
- Amaro Kham Visoko

- Romsko Srce Breza
- Srce Istine Zavidovici
- Zivot Roma Sarajevo
- Romas Sarajevo
- Romano Centro Zenica
- Braca Romi Sarajevo
- Nasa Mladost Sarajevo
- Romi i Prijatelji Ilijas
- Centar za podršku Roma Romalen Kakanj
- CZM „Nada“Kakanj
- UR Opcine Kakanj
- CZM „Utjeha“ Zenica
- Centar Za majke Narcis DonjiVakuf
- UR Ilo - Srce Bugojno
- UR Impact – Uticaj Čapljina
- Centar za majke- Izvor života Vitez
- Romano uštipe –Fojnica
- Moj Svijet – Vogošća
- Za bolju budućnost Roma – Zavidovići

Proces inkluzije romske zajednice u društvo i poboljšanje njihovog položaja nije moguće bez aktivnog uključenje predstavnika romske manjine i romskog nevladinog sektora.

CILJ

Razvoj, umrežavanje, promocija, edukacija i informisanje romskih organizacija u regiji čime se stvaraju preduslovi za koordinirani rad na poboljšanju socio-ekonomskog i obrazovnog položaja Roma, zaštite njihovih prava kao nacionalne manjine i prezentacije pozitivnih primjera unutar romskih zajednica i organizacija. Izrada planskih dokumenata u vidu Lokalnih Akcionih planova koji predstavljaju skup prioritenih i konkretnih mjera i aktivnosti na poboljšanju pravnog, ekonomskog, socijalnog, urbanističko-komunalnog, obrazovnog, kulturno-informativnog, zdravstvenog položaja Roma u lokalnim zajednica

PODCILJEVI

Podcilj 1

Unaprijediti rad romskih organizacija a naročito novih udruženja koja su pristupila Centru, pružanjem tehničke pomoći, informisanjem, edukacijom, savjetovanjem i promocijom.

Podcilj 2

Izrada pisma preporuke za najmanje 24 općine na području 4 Kantona za kreiranje, sprovođenje, praćenje i procjene uspješnosti lokalnih politika za Rome izradom Lokalnih Akcionih planova te formiranje Lokalnih akcionih timova koji će pristupiti izradi LAP-ova i namicanju sredstava za njihovu implementaciju

Podcilj 3

Angažovano najmanje 8 Romed medijatora koji će raditi na animiranju romske populacije na području 24 općine koje pokriva Centar Kakanj, o važnosti izlaska na izbore, o pravu da biraju i da budu birani. Zagovaranje za izmjenu Statuta najmanje 20 općina koje nemaju zagarantovano mjesto za nacionalne manjine.

Aktivnosti

Aktivnosti podcilja 1

- Organizacije koje nemaju adekvatnu tehničku opremu su koristile opremu organizacije Romalen Kakanj. Vodeća Organizacija Romalen Kakanj posjeduje tehničku opremu i sva oprema koju posjeduje Romalen je na raspolaganju svim romskim NVO koje okuplja Centar Kakanj. Ovu pogodnost su narocito koristile romske organizacije čije je sjedište na području općine Kakanj.
- Kontinuirano su prikupljeni podaci o mogućnostima edukacije i finansiranja aktivnosti lokalnih udruženja i distribuirani lokalnim udruženjima putem romske mreže ili u printanoj formi tokom sastanaka članica Centra. Članicama Centra Kakanj je dostavljen u elektronskoj formi ažuriran spisak svih donatora koji su aktivni na području BiH.
- Lokalnim organizacijama je pružana pomoć pri uspostavljanju kontakata sa drugim organizacijama, mrežama organizacija i donatorima. U cilju izgradnje kapaciteta lokalnih organizacija, Romalen Kakanj, zajedno sa Razvojnoum edukativnoum grupoum su organizovali radionice za članice Centra Kakanj i druge zainteresovane organizacije, gdje su imali priliku da iznesu svoje ideje i dobiju podršku u realizaciji. 30 Ideja je i finansijski podržano i tokoum mjeseca jula će se pristupiti realizaciji.
- Zahvaljujući pomoći opštine, novoformirana članica Centra, Moj Svijet iz Vogošće je dobila prostor za kancelariju i trenutno angažuju dvije osobe.
- Voditeljski tim Centra Kakanj je bio na raspolaganju članicama Centra Kakanj kod pružanja savjeta i tehničke pomoći udruženjima prilikoum apliciranja za dodjelu sredstava u smislu pravilnoum definisanja ciljeva projekta i odabira aktivnosti: Ova vrsta pomoći je pružena udruženjima: Romsko Srce Breza, Impact Čapljina, Amaro Kham Visoko, Romska Pravda Donji Vakuf, Romano Sveto Kakanj, Romano zuralipe Vitez.
- Ažurirana je postojeća baza podataka romskih NVO-a članica Centra i romskih zajednica kako bi se dobio uvid u trenutne potrebe NVO-a i probleme sa kojima se susreću članovi romskih zajednica
Romalen Kakanj redoumno ažurira web stranicu.

Tokom perioda februar-decembar 2016 i januar 2017 , organizovano je ukupno 12 sastanka Centra :

Prvi sastanak Centra održan je 17.01.2016 godine gdje je učestvovalo 23 predstavnika članica Centra

Tačke dnevnog reda :

1. Smanjena sredstva za Rome u budžetu BiH

Zaključci

1. Ponovo pokretati inicijative u 2016 godini u cilju sprječavanja da se u 2017 godini uopće ne izdvajaju sredstva za romsku populaciju
2. Na sljedećem sastanku Centra , pripremiti draft pisma za međunarodne organizacije u cilju izdvajanja sredstava za izradu AP
3. Članice Centra trebaju pismeno davati svoje prijedloge za sadržaj pisma prema međunarodnim organizacijama
4. Ukoliko se pronađu sredstva za izradu Akcionih planova na državnom nivou , to će biti jak mehanizam za vršenje pritiska za izdavanje sredstava za romsku populaciju

Revidirane Akcione planove poslati i Vijeću ministara

2. Prezentacija projekta Centra Kakanj za 2016 godinu

Zaključci

1. Period implementacije projekta je 11 mjeseci
2. Sastanak članica Centra će se organizovati na mjesečnom nivou
3. Sve zainteresovane članice će biti dio lobi tima za zagovaranje kod općina za kreiranje i usvajanje LAP-ova
4. Sve članice Centra će pratiti rad 8 Romed medijatora , raspoređenih po općinama u cilju animiranja romske populacije za izlazak na Izbore 2016
1. U toku narednog perioda je potrebno formirati grupe za lobiranje kod općina za usvajanje prijedloga za izmjenu i dopunu Statuta općina koje nemaju zagarantovano mjesto za nacionalne manjine.

Drugi sastanak Centra održan je 20.02.2016 godine gdje je učestvovalo 16 predstavnika članica Centra

Tačke dnevnog reda :

1. Kriteriji za članstvo u Odboru za Rome za pri Vijeću Ministara

Zaključci

Članovi Odbora za Rome trebaju budu osobe koje imaju kapacitet za rješavanje problema Roma te delegirani ispred svojih Resursnih Centara

2. Budućnost Vijeća Roma

Zaključci

- Predložiti potencijalne članove Odbora za Rome i članove Vijeća Roma koji imaju kapacitet i vještine za podnošenje inicijativa i rješavanja konkretnih problema romske populacije jer većina članica nije zadovoljna radom Odbora za Rome.
- Aktivno uključenje članica Centra u donošenju odluka o smjeni pasivnih članova u Odboru za Rome i delegiranju novih potencijalnih članova
- Odbor za Rome i njegov rad se ne treba kritikovati jer u Odboru za Rome postoje članovi koji su aktivni i koji se zalažu za napredak
- Početkom marta dogovoriti i održati sastanak dva Resursna Centra (Kakanj i Tuzla) zajedno sa članovima Vijeća Roma u cilju pronalaska boljeg mehanizma za funkcionisanje samog tijela Vijeća Roma i pružanje podrške od strane Resursnih Centara

3. Priprema i izrada kriterija za članice Resursnog Centra Kakanj

Ova tačka dnevnog reda je razmatrana na narednom sastanku Centra

Treći sastanak Centra održan je 20.03.2016 god gdje je učestvovalo 22 predstavnika članica Centra i predstavnik FOD-a Boris Pupiće

Tačke dnevnog reda :

1. Prezentacija Javnog poziva FOD-a za romske organizacije

Zaključci

Objašnjeni svi segmenti Javnog poziva I definisani rokovi za apliciranje I slanje projekata

2. Izrada Akcionih planova za Rome i problematika romske populacije

Zaključci

Uključiti veći broj Roma u radne grupe za izradu Akcionih planova I slanje dopisa za imenovanje članova

3. Kriteriji za odabir novih kandidata u Odbor za Rome

Zaključci:

- Saradnja između Odbora za Rome i 3 Resursna Centra nije na zavidnom nivou.
- Odbor za Rome je savjetodavno tijelo i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice mu ne pridaje veliku važnost kada su u pitanju donošenje odluka za Rome
- Resurni Centri trebaju da učestvuju u kreiranju odluka kada su u pitanju formiranje kriterija za odabir novog sastava Odbora za Rome.

4. Zaključci sa sastanka 2 Resursna Centra (Kakanj i Tuzla) i članova Vijeća Roma

Zaključci

- Prisutne članice Centra su izrazile nezadovoljstvo sastankom 2 Resursna Centra i Vijeća Roma jer nije postignut nikakav dogovor
- Članice Centara se slažu da je potrebno napraviti izmjene kada su u pitanju članovi Vijeća Roma

[Četvrti sastanak Centra održan je 24.04.2016 god gdje je učestvovalo 16 predstavnika članica Centra](#)

Tačke dnevnog reda :

1. Imenovanje člana grupe za izradu Akcionih planova za 2017-2020

Zaključci

- 15.04.2016. Voditelj Centra Mujo Fafulić je prisustvovao Sjednici Odbora za Rome . Isti dan je poslat i dopis prema Ministarstvu odnosno Odboru za Rome na protokol u kojem se daje prijedlog za imenovanje člana radne grupe za izradu Akcionih planova za Rome 2017-2020 ispred Resursnog Centra Kakanj .
- Poslati zajednički dopis prema Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice i Odboru za Rome da se uključi barem po jedan predstavnik Roma u svaku radnu grupu koja pristupa izradi Akcionih planova 2017-2020

2. Operativni plan za izradu Akcionog plana za rješavanje problem Roma u oblastima zapošljavanja , stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017-2020

Zaključci

- Na osnovu drafta Operativnog plana za izradu Akcionih planova za Rome 2017-2020 , nije definisano ko su nosioci grupa niti ko čini sastav grupa

-Prema informacijama članova Odbora za Rome , Odbor za Rome je imenovao svoja 4 člana za izradu Akcionih planova za Rome .

Iako je plan kreiran još u februaru , do sada Centri nisu imali informacije o tome niti ko čini recezentsku grupu niti ko je odsjek za saradnju sa nacionalnim manjinama.

-Uložiti žalbu na operativni plan 2017-2020 , iako se vjeruje da su izmjene skoro nemoguće.

-Prijedlog za zajednički dopis svih Centara da se imenuju predstavnici ispred Resursnih Centara koji bi bili dio recezentske grupe i sami akteri u pripremi i izradi operativnog plana za 2017-2020

3. Kriterij za odabir članova u Odbor za Rome

Zaključci

-Prezentovane osnovne obaveze Odbora za Rome

-Prezentovani osnovni I dodatni kriteriji za odabir novog sastava Odbora za Rome

-Poslati zajednički prijedlog za izmjene i dopune za formiranje osnovnih i dodatnih kriterija za odabir novih članova u rad Odbora za Rom

[Peti sastanak Centra održan je 28.05.2016 god gdje je učestvovalo 26 predstavnika članica Centra](#)

Tačke dnevnog reda:

1. Informacije- Odbor za Rome
2. Informacije- Izrada strategije za nacionalne manjine
3. Kriteriji za odabir članova u Odbor za Rome

1. Informacije- Odbor za Rome

Zaključci

-Članovi Odbora za Rome , Indira Bajramović I Boris Pupiće prezentovali trenutnu situaciju kada je u pitanju izdavanje sredstava za Rome i Akcioni planovi

-Mapiranje potreba Roma u svim zajednicama je neophodno jer potrebe svih zajednica nisu iste

-Poslati dopis Ministarstvu za ljudska prava –za Odbor za Rome ispred Resursnog Centra Kakanj u kojem će se tražiti da još tri člana ispred ovog Centra uđu u radne grupe za izradu Akcionih planova a koje će finansirati organizacija Romalen

2. Informacije- Izrada strategije za nacionalne manjine

Zaključci:

-EU strategije: 1. Borba protiv siromaštva i 2. Borba protiv diskriminacije se preklapa sa četiri Akciona plana (obrazovanje, zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje i zdravstveno osiguranje)

- Očekivanja EU strategije za obrazovanje da za 1. period (do 2020.) svi Romi završe osnovno obrazovanje-uključujući i ono predškolsko

-Organizacije koje su obuhvaćene Resursnim Centrima- uključujući i Centar Kakanj dostave konkretne podatke o problemima i potrebama romske zajednice, te da se posebna pažnja obrati na probleme koji nisu sadržani u 4 Akciona plana kako bi pristupili izradi strategije za Rome. Boris će poslati smjernice svim organizacijama kako bi se dobio kvalitetan document.

3. Kriteriji za odabir članova u Odbor za Rome

Zaključci

- Članice Centra su upoznate sa predloženim kriterijima za odabir članova u Odbor za Rome
- Potrebno organizovati sastanak 3 Resursna Centra i Ženske romske mreže kako bi se usaglasili kriteriji i broj članova ispred Centara u Odboru za Rome.

[Šesti sastanak Centra održan je 19.06.2016 god gdje je učestvovalo 25 predstavnika članica Centra](#)

Dnevni red:

- 1. Odgovor na prijedlog za uključenje većeg broja Roma u radne grupe za izradu Akcionih planova**
- 2. Radno-konsultativni sastanci za izradu Akcionog plana za rješavanje problema Roma u BiH**

(prve dvije tačke dnevnog reda su povezane i raspravljalo se paralelno)

Zaključci:

- Kako je dogovoreno na prethodnom sastanku da se pošalje dopis za proširenje radnih grupa za

izradu Akcionih planova , dopis je poslat prema MZLJP te je stigao odgovor Želimira Lalića da

se radne grupe ne mogu proširivati i da se očekuje veći broj Roma u okviru referalnih sastanaka.

-Poslati dopis prema Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice odnosno Želimiru Laliću da se utvrdi da li on ima ovlasti da donosi odluke bez Odbora za Rome da se radne grupe dodatno ne mogu proširivati niti da se može uključiti veći broj Roma u rad grupa

-Sačekati odgovor Odbora za Rome i pokušati iznaći rješenje na narednom sastanku Centra Kakanj

Romi koji su pozvani na referalne sastanke trebaju da budu složni i da daju prijedloge za uključivanje potreba u okviru svih 4 Akcionih planova

Potrebno je uključiti Rome sa područja svih Kantona jer su zakonske regulative definisane na kantonalnim nivoima.

Poslati dopis ka Odboru za Rome da se utvrdi ko popunjava upitnike na terenu i u kojim zajednicama

Od ukupno 18 prisutnih članica , 15 članica neće poslati popunjen upitnik ka Ministarstvu

Poslati dopis Ministarstvu sa informacija o broju aktivnih udruženja kao i njihove kontakte kako bi i oni bili uključeni u procese donošenja odluka

Isticati mjere dobre prakse iz prethodnih Akcionih planova

Ukoliko se izglasa odluka o organiziranju protesta , odabrati jedan od romskih praznika i na taj dan napraviti defile i skrenuti pažnju na Rome

3. Praćenje Javnih poziva, apliciranje na projekte kod FOD-a i drugih donatora

Zaključak

Centar za podršku Roma „Romalen kao vodeća organizacija Centra Kakanj redovno prati Javne pozive za projekte i otvorenim javnim pozivima redovo obavještava sve članice . Kako je trenutno otvoren Javni poziv Canada Fund , članice su razgovarale o Javnom pozivu kao i idejama za projekat

[Sedmi sastanak Centra održan je 23.07..2016 god gdje je učestvovalo 22 predstavnika članica Centra](#)

Dnevni red sastanka Centra:

1. Odgovor Ministarstva za ljudska prava na akt Centra Kakanj
2. Informacije sa sastanka romskih asocijacija i Odbora za Rome (21.07.2016.)
3. Razno

1. Odgovor Ministarstva za ljudska prava na akt Centra Kakanj

Početak mjeseca jula smo dobili odgovor Ministarstva za ljudska prava vezan za akt Centra Kakanj koji smo upitali prema Ministarstvu 21.06.2016. a vezan za uključivanje većeg broja Roma u radne grupe za izradu Akcionih planova za 2017-2020.

U odgovoru koji smo dobili između ostalog se navodi da je izrada Akcionog plana 2017-2020. predviđena programima rada Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Savjeta ministara BiH za 2016. godinu, a nosilac aktivnosti je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice.

Takođe se navodi da u Receptivnim grupama se nalaze i predstavnici Roma iz Vijeća nacionalnih manjina BiH, Vijeća nacionalnih manjina FBiH , Savjeta nacionalnih manjina RS i Brčko Distrikta BiH. Ministarstvo smatra da su radna tijela koja su odabrana stručna i spremna da odgovore postavljenom zadatku.

U svom odgovoru su kazali i kako romski nevladin sektor može da učestvuje u izradi Akcionih planova tako što će dostaviti podatke iz zajednica i odgovoriti na upitnike. Takođe

u odgovoru Ministarstva stoji kako su zadovoljni kooperativnošću i informacijama u pogledu stanja u romskoj zajednici kao i zadacima i potrebama za naredni četverogodišnji period iz Banja Luke i Tuzle, ali isto ne mogu da kažu i za predstavnike romskog nevladinog sektora sa kojima su imali sastanak u Vitezu- a to su predstavnici Centra Kakanj. Ponovo, kada su u pitanju upitnici Mujo Fafulić je predložio da se upitnici popune i dostave Romalenu, a onda zajednički da se dostave Ministarstvu za ljudska prava. Ovim prijedlogom koji je usvojen od prisutnih članica Centra se i zaključila 1. tačka dnevnog reda

2. Informacije sa sastanka romskih asocijacija i Odbora za Rome (21.07.2016.)

U Doboju 21.07.2016. je održan sastanak romskih asocijacija i Odbora za Rome s ciljem da se dogovore oko raspodjele broja mjesta u Odboru za Rome, ličnih kriterija i drugih kriterija vezanih za odabir kandidata u Odbor za Rome.

Voditelj Centra Kakanj je još jednom isčitao materijale (Kriteriji za izbor članova u Odboru za Rome), a zatim je isčitao prijedloge Resursnih Centara Tuzla i RS, te prijedloge Ženske romske mreže i Centra Kakanj.

Na sastanku 3 Resursna Centra, Ženske romske mreže i Odbora za Rome najviše se baziralo na broj ljudi koji će ispred navedenih asocijacija ući u naredni saziv odbora.

Centar Tuzla je predložio da njihova 2 člana uđu u Odbor za Rome, Centar Kakanj je tražio mjesto u Odboru za 4 člana, Ženska romska mreža je tražila najmanje 2 člana u narednom sazivu Odbora za Rome, Centar Gradiška- RS je tražila da njihova 3 člana uđu u naredni saziv Odbora za Rome, Brčko Distrik je tražio 1 mjesto, te 1 slobodni član. Prema ovome je 13 članova u narednom sazivu Odbora za Rome, a mjesta ima 11.

Voditelj Centra Kakanj se zalagao da ispred ovog Centra uđu 4 člana u Odbor za Rome, te se pozivao na to da ovaj Centar pokriva i najveći broj kantona.

Mujo Musić koji je takođe prisustvovao sastanku u Doboju kazao je kako novi saziv Odbora za Rome neće primati nikakve naknade, niti putne troškove, te da će biti na dobrovoljnoj bazi što on smatra da je pokušaj Ministarstva da se smanji interes kod ljudi da se ne bore za romska prava.

Ali i pored ove činjenice da se saziv neće finansirati, veliki broj ljudi ispred Resursnih Centara i Ženske romske mreže je zainteresovan da bude u Odboru za Rome.

Mujo Fafulić se ponovo dotakao kriterija i kazao da bez obzira koga će drugi Centri kandidovati, Centar Kakanj neće kandidovati ljude koji su bili u predhodnom sazivu Odbora za Rome.

Osmi sastanak Centra održan je 21.08.2016 god gdje je učestvovalo 18 predstavnika članica Centra

1. Dopis prema Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice u predmetu prijedloga Centra Kakanj za uključenje u novi saziv Odbora za Rome pri Vijeću ministara , prema regionalnoj zastupljenosti. Na sastanku Centra Kakanj , pristnim članicama je predstavljen dopis koji je sačinjen od strane Romalena , prema dogovoru sa sastanka koji je održan 21.07.2016. , u Doboju , a odnosi se na stav članica Centra Kakanj da se izbor kandidata u novi Saziv Odbora za Rome pri Vijeću ministara , vrši prema regionalnoj zastupljenosti , odnosno prema kantonalnom nivou. Budući da Centar Kakanj koordinira rad 28 organizacija sa područja 4 Kantona , Centar Kakanj predlaže 4 kandidata u novi saziv Odbora za Rome , a što se tiče imenovanja , ova aktivnost je ostavljena za naredne sastanke. Dopis prema Ministarstvu je potpisalo 16 predstavnika Centra Kakanj.

Deveti sastanak Centra održan je 27.09.2016 god gdje je učestvovalo 17 predstavnika članica Centra

Dnevni red sastanka Centra:

1. Informacije- Sastanak recezentske grupe na Jahorini
2. Animiranje romske populacije za izlazak na izbore 2016.
3. Razno

1. Informacije- Sastanak recezentske grupe na Jahorini

Sastanak recezentske grupe održan je 15.09.2016. na Jahorini, sastanku su prisustvovali članovi recezentske grupe među kojima i članice Centra Kakanj: Mujo Fafulić, Sabahudin Tahirović i Melina Halilović. Voditelj Centra kazao je kako se vide nedostaci informacija sa terena i kako je bio potreban veći broj Roma uključenih u izradu Akcionih planova 2017.-2020. Gdin. Mujo Fafulić je podjelio i informaciju vezanu za sredstva koja se tiču Akcionih planova i kazao da za sada ne postoji naznaka da će sredstva biti povećana. Također je kazao kako organizacija Kali Sara zajedno sa Hilsferkom finansijski podržava sastanke recezentske grupe za izradu Akcionih planova.

Na pitanje gđe. Nusrete Bajrić kako i na koji način su izabrani Sabahudin Tahirović i Melina Halilović u recezentske grupe za izradu Akcionih planova odgovorio je gđin. Mujo Fafulić rekavši da su pomenute članice Centra ujedno i članovi Odbora za Rome, te da su se u recezentskim grupama našli kao članovi Odbora za Rome.

Na pitanje gđe. Nusrete Bajrić nadovezao se i gđin. Mujo Musić koji je kazao kako se saziv Odbora za Rome smjenjuje u oktobru, te da se članice Centra Kakanj trebaju fokusirati na izbor novih članova. Također je kazao kako je potreba Centra Kakanj skladna potrebi na terenu- odnosno da Centar Kakanj treba imati 4 člana u Odboru za Rome jer pokriva 4 kantona.

Zaključak: Članice Centra Kakanj smatraju kako njihov prijedlog upućen Ministarstvu za ljudska prava trebao biti usvojen, te da su recezentske grupe trebale da imaju veći broj Roma uključenih u izradu Akcionih planova 2017-2020. radi tačnijih i konkretnijih podataka sa terena.

Po 2. tački Dnevnog reda prisutnima se obratila Mirela Begić- Romalen asistent te je ukratko prisutne upozнала sa aktivnostima Romalena koje su implementirane u mjesecu augustu i septembru, a tiču se animiranja romske populacija da izađu na izbore. Naime, Romalen Kakanj je koristeći sredstva donatora organizovao 2 treninga Prve političke akademije Roma i na taj način pomogao kandidatima nacionalnih manjina-Romima da steknu određene vještine te da na bolji i efikasniji način vode svoju kampanju. Pored pomenutih treninga, Romalen je pružio podršku kandidatima nacionalnih manjina koji su to željeli i zajedno s njima organizovao radionice u gradovima iz kojih potiču kandidati. Na taj način Romalen je animirao romsku populaciju da izađe na izbore. Mujo Musić, Salko Musić, Sabahudin Tahirović, Sejad Pašić, Melina Halilović su samo neki od članica Centra Kakanj koji su imali priliku da organizuju radionice, ali i da prisustvuju Prvoj Romskoj Političkoj akademiji. Pomenute članice Centra Kakanj su izrazile veliku zahvalnost, te su kazali kako su stekli nova iskustva .

Zaključak: Animiranjem romske populacije za izlazak na izbore 2016. je jedan od načina na koji romska zajednica može doprinjeti sama sebi birajući svog predstavnika za naredne 4 godine.

[Deseti sastanak Centra održan je 27.09.2016 god gdje je učestvovalo 28 predstavnika i članica Centra](#)

Dnevni red sastanka Centra:

1. Saglasnost i prijedlozi za novi saziv Odbora za Rome pri Vijeću ministara
2. Promjena modaliteta odabira predstavnika u saziv Odbora za Rome (dodatna tačka)

1. Saglasnost i prijedlozi za novi saziv Odbora za Rome pri Vijeću ministara

Zaključci prve tačke dnevnog reda :

1. Sve prisutne članice Centra se slažu sa modalitetom da se novi saziv Odbora za Rome bira putem sveromske skupštine.
2. Članice Centra Kakanj koje budu u novom sazivu Odbora za Rome , trebaju kontinuirano da razmjenjuju informacije i probleme sa ostalim članicama Centra te da se savjetuju po određenim pitanjima
3. Sjednicama Odbora za Rome povremeno trebaju da prisustvuju zamjenici odabaranih kandidata jer se na taj način svima pruža mogućnost da daju svoj doprinos u radu Odbora za Rome
4. Članice Centra Kakanj koje budu u novom sazivu Odbora za Rome su dužne članicama Centra podnositi izvještaje sa održanih sjednica Odbora za Rome i konsultovati se o načinima rješavanja pojedinih pitanja i prepreka
5. Članice Centra Kakanj koje su već ranije bile u sazivu Odbora za Rome , ovaj put da se biraju samo kao zamjena novim kandidatima
6. Žene lideri , koje su članice Centra Kakanj trebaju da uzmu učešće i da budu birane u novi saziv odbora za Rome
7. Odabrani kandidati u novi saziv Odbora za Rome mogu biti zamijenjeni novim kandidatima ukoliko se utvrdi da svoju funkciju ne obnašaju u pravom smjeru te da ne daju svoj doprinos na adekvatan način
8. Sve članice Centra će imati priliku da daju svoje prijedloge za novi saziv Odbora za Rome na nekom od narednih sastanaka Centra

2. Promjena modaliteta odabira predstavnika u saziv Odbora za Rome (dodatna tačka)

Zaključci druge tačke dnevnog reda :

3. Pravovremeno reagovanje i adekvatno upravljanje Odborom će doprinijeti kvaliteti rada Odboru za Rome

4. Članice Centra Kakanj su upoznate sa ulogom MZLJP u radu Odbora za Rome, odnosno pružanje tehničke podrške
5. Novi saziv Odbora za Rome treba da čine osobe od iskustva koje imaju izgrađene zagovaračke kapacitete
6. Članice Centra Kakanj koje budu u novom sazivu Odbora za Rome trebaju da budu u stalnom dogovoru sa voditeljskim timom i da razmjenjuju informacije
7. Novi saziv Odbora za Rome treba da surađuje sa resurnim centrima i ženskom romskom mrežom
8. Prijedlog članica Centra je da 6 žena lidera , članice Centra Kakanj pokušaju oformiti Asocijaciju žena Romakinja u BiH i na taj način grade svoje kapacitete i namiču sredstva za svoj rad
9. Romalen Kakanj je spreman finansirati sastanke ove Asocijacije, u periodu od 6 mjeseci.

[Jedanaesti sastanak Centra održan je 29.11.2016 god gdje je učestvovalo 26 predstavnika i članica Centra Kakanj](#)

Dnevni red:

1. Odbor za Rome (informacije i prijedlozi)
2. Razno

1. Odbor za Rome (informacije i prijedlozi)

Gdin. Fafulić se osvrnuo na dopis Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice koji se odnosi na Imenovanje u novi saziv Odbora za Rome pri Vijeću ministara BiH u kojem se pored ostalog traži da se imenuju kandidati ispred Resursnih Centara po principu teritorijalne zastupljenosti što Resursnom Centru Kakanj daje mogućnost da imenuje 4 člana u novi saziv u Odboru za Rome i to 1 člana ispred Zeničko-Dobojskog kantona, 1 člana ispred Srednjo-Bosanskog kantona, 1 člana ispred Hercegovačko-Neretvanskog kantona i 1 člana ispred kantona Sarajevo.

Prema riječima gdina. Fafulića na sastanku u Doboju dogovoreno je da Članove Odbora iz reda Roma predlažu romske mreže (resursni centar Tuzla, resursni centar Kakanj, Resursni centar Republike Srpske i ženska romska mreža):

- iz Federacije Bosne i Hercegovine šest članova i to Resursni centar Tuzla dva člana, Resursni centar Kakanj tri člana, ženska mreža jedan član,
- iz Republike Srpske četiri člana i to tri člana Resursni centar Republike Srpske i jedan jedan član ženske romske mreže.
- iz Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine jednog člana.

Pomenuti prijedlog nije podržan, te je u konačnici stigao dokument iz Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice potpisan od strane ministrice Semihe Borovac i na osnovu kojeg će članice Centra Kakanj birati svoje predstavnike u Odboru za Rome.

Gdin. Fafulić je predložio i ženskim romskim organizacijama koje su sastavni dio Resursnog Centra Kakanj da predlože svoju predstavnicu koja bi bila odgovorna pomenutim ženskim romskim organizacijama, kao i Centru Kakanj. Resursni Centar Kakanj broji ukupno osam ženskih romskih organizacija, od kojih je jedna članica već dala svoj glas unutar ženske romske mreže, pa nije bila u mogućnosti da bira. Članice ženskih organizacija, nakon duge rasprave su ipak odlučile da neće osnovati žensku romsku asocijaciju i da neće imati

predstavnik u Odboru za Rome, već da će podržati predstavnike po kantonima iz resursnog Centra Kakanj.

Gdin. Mujo Musić je postavio pitanje o udruženjima koja nisu članice ni jednog Centra, kako i na koji način su oni birani, na što je replicirao gdn. Fafulić kazavši kako pored ličnih kriterija koje članovi moraju zadovoljavati, tu su i podrška udruženja sa određenog kantona, a koja se izražava pečatom organizacije- što znači da veći broj pečata je i veća šansa za članstvo u Odboru za Rome.

Nakon toga, u sali za sastanke su ostale samo članice ispred Srednjo-bosanskog kantona kako bi se dogovorile za svog kandidata u Odboru za Rome, te su jednoglasno donijeli odluku da gdn. Sabahudin Tahirović predstavlja Srednjo-bosanski kanton u Odboru za Rome sa šest popisa članica Centra Kakanj.

Zatim su članice Centra ispred Zeničko-dobojskog kantona, također jednoglasno donijeli odluku da podrže gđina- Muju Fafulića kao člana u Odboru za Rome sa ukupno osam potpisa.

Kako Resursni Centar Kakanj ima jednu članicu ispred Hercegovačko-neretvanskog kantona istu su i predložili, a to je gdn. Mufid Bešić.

Dok za Sarajevski kanton imali smo jedan glas za gđina. Dervu Sejdića, koji je prema saznanjima već dobio potpise od članica Centar Kakanj sa područja Sarajevskog kantona. Također članice Centra Kakanj ispred Srednjo-bosanskog kantona i Zeničko-Dobojskog kantona su imenovali i svoje zamjenike u Odboru za Rome, a to su Safet Muheljić i Mujo Musić.

Članice ispred druga dva kantona nisu bile u potpunom sazivu, te s toga nisu ni mogle da imenuju zamjenike.

Ono što su se članice dogovorile je i da ukoliko budu u novom sazivu Odbora za Rome, a ne budu izvršavali svoje dužnosti prema Centru Kakanj će biti sankcionisani na način da će odstupit iz Odbora za Rome, na isti način na koji su mu i pristupili- tj potpisom i pečatom romskih udruženja ispred određene regije.

Svi potpisani akti o predloženim članovima u Odboru za Rome će u skorije vrijeme biti dostavljeni Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice

Pod 2. tačkom dnevnog reda (razno) za riječ se javio gdn. Muhamed Tahirović, koji je na sastanak Centra doveo roditelje gđu. Elviru Beganović i njenog supruga Dominka Simića, te kazao kako je pomenute doveo jer više nema načina da zaustavi maltretiranje romske djece u osnovnim i srednjim školama na području općine Zavidovići. Majka djeteta, gđa. Elvira ispričala je za nemile događaje iz „Prve i Druge osnovne škole“ koje je njen devetogodišnji sin preživljavao. Otac se nadovezao da je svakodnevno dijete dolazilo uplakano kući, ispljuvano, izvrijeđano, pa čak i fizički zlostavljano. Pomenuto zlostavljanje dešavalo se od strane vršnjaka, a ignorisano od strane pedagoga i nastavnika.

Zbog pomenutih događaja majka je odlučila ispisati dijete iz škole, jer nadležne institucije ne žele ili nemaju vremena da se bave romskom djecom.

Gdin. Tahirović kazao je kako ovo nije jedini slučaj i kako nije mogao povesti više svjedoka ovakvih događaja, koji su u posljednje vrijeme uzeli maha u općini Zavidovići.

Gdin. Safet Muheljić kazao je kako se ovakvi slučajevi česti u Donjem Vakufu, ali da su oni kao pojedinci nemoćni da urade bilo šta kako bi to promjenili. Gđa. Jadranka Musić je kazala kako i Vitez nije daleko od pomenutih događaja.

Gdin. Fafulić je kazao kako za takve događaje je nadležno Ministarstvo za Civilne poslove jer ono ima koordinirajuću ulogu kada su u pitanju obrazovne potrebe Roma u Bosni i Hercegovini. No jedno takvo Ministarstvo se nikad nije oglasilo, niti odgovorilo na bilo kakav dopis ili akt koji je poslat. Ono što se može uraditi je upravo kroz novi saziv Odbora za Rome, a to je da se postave zadaci pomenutom Ministarstvu i da im se jasno da do znanja da

romske organizacije ne mogu koristiti samo za pisanje njihovih izvještaja i izradu statističkih podataka.

Gdin. Sabahudin Tahirović predložio je da se napravi Lobi tim ispred Resursnog Centra Kakanj koji će raditi u hitnim slučajevima kada su pitanju Romi sa područja koje pokriva ovaj Resursni Centar.

O ovom prijedlogu će biti razmatrano na narednom sastanku Centra Kakanj.

Sastanak Centra koji je plan za decembar 2016 godine je pomjeren za januar 2017 god zbog prezentacije Novog projekta Centra koja je planirana za januar 2017 godine.

[Dvanaesti sastanak Centra održan je 23.01.2017 god gdje je učestvovalo 19 predstavnika i članica Centra Kakanj](#)

- 1. Prezentacija projekta Centra 2017. godinu**
- 2. Novi saziv Odbora za Rome**
- 3. Razno**

1. Prezentacija projekta Centra 2017. godinu

Voditelj Centra Kakanj, Mujo Fafulić zajedno sa projektim timom je upoznao prisutne sa novim projektom Centra Kakanj i sa aktivnostima koje će biti implementirane od 01.02.2017. do 31.12.2017. godine. Projekat će trajati 11 mjeseci.

Osnovni cilj projekta je: Razvoj, umrežavanje, promocija, edukacija i informisanje romskih organizacija u regiji čime se stvaraju preduslovi za koordinirani rad na poboljšanju socio-ekonomskog i obrazovnog položaja Roma, zaštite njihovih prava kao nacionalne manjine i prezentacije pozitivnih primjera unutar romskih zajednica i organizacija. Izrada planskih dokumenata u vidu Lokalnih Akcionih planova koji predstavljaju skup prioritenih i konkretnih mjera i aktivnosti na poboljšanju pravnog, ekonomskog, socijalnog, urbanističko-komunalnog, obrazovnog, kulturno-informativnog, zdravstvenog položaja Roma u lokalnim zajednicama.

Glavne aktivnosti Centra u novom projektu:

- Utvrditi potrebe za edukacijom predstavnika organizacija članica Centra Kakanj koji nisu izgradili kapacite u predhodnim fazama projekta i utvrditi potrebe predstavnika novih organizacija.
- Na osnovu analize potreba realizovati radionice s ciljem edukacije predstavnika lokalnih organizacija sa mogućim temama: pisanje predloga projekta, projektno izvještavanje, zagovaranje i lobiranje, odnosi sa javnošću
- Pružanje mogućnosti romskim udruženjima da koriste tehničku opremljenost organizacije (tel/fax, računar, printer, internet) kako bi unaprijedili svoj rad.
- Kontinuirano prikupljanje podataka o mogućnostima edukacije i finansiranju aktivnosti lokalnih udruženja i svih drugih informacija važnih za rad udruženja.
- Pružanje pomoći lokalnim organizacijama pri uspostavljanju kontakata sa drugim organizacijama, mrežama organizacija i donatorima.
- Pružanje savjeta, preporuka i tehničke pomoći lokalnim udruženjima prilikom apliciranja za dodjelu sredstava u smislu pravilnog definisanja ciljeva projekta, odabira aktivnosti da

se ne bi preklapale, podrške u izgradnji strukture organizacije, motivacije osoblja, sugestija i sl.

-Tehničko opremanje Centra i članica Centra iznalaženjem donacija.

-Ažuriranje postojeće baze podataka romskih NVO-a članica Centra i romskih zajednica kako bi se dobio uvid u sadašnje potrebe, probleme i način rada romskih udruženja i zajednica.

-Periodične posjete voditeljskog tima Centra lokalnim udruženjama i romskim zajednicama.

-Održavanje redovnih sastanaka članica Centra Kakanj jedan puta mjesečno.

-Održavanje sastanaka predstavnika Centra Kakanj, Centra Tuzla i Centra RS, te sastanaka sa Vijećem Roma FBiH i RIC-om radi razmjene informacija i zajedničkog djelovanja romskog NVO sektora.

-Ažuriranje web - sitea sa aktuelnim temama i novostima vezanim za rad romskih NVO-a u zemlji i inostranstvu.

-Informisanje predstavnika najmanje 15 opština o novom Akcionom planu za Rome 2017-2020 putem sastanaka voditeljskog tima, lobi timova i projekt oficira koji će organizovati sastanke sa predstavnicima općina na lokalnim nivoima.

-Informisanje predstavnika najmanje 15 opština o mogućnostima namicanja i donatorskih sredstava za implementaciju Akcionih planova.

-Formiranje lobi timova ispred Centra Kakanj koji će raditi na lobiranju predstavnika lokalnih vlasti za izdvajanje sredstava za implementaciju Akcionih planova.

-Organizacija jednog okruglog stola sa predstavnicima 15 općina i nekoliko kantonalnih ministarstava u cilju lobiranja za izdvajanje sredstava za implementaciju Akcionih planova za Rome.

-Kreiranje baze podataka o aktivnostima struktura vlasti na realizaciji akcionih planova.

-Istraživanje o broju zainteresovanih općina za izradu LAP-ova.

-Uspostavljanje kontakta sa predstavnicima općina, MUP-om, Centrom za Socijalni rad, školama, Domovima Zdravlja, lokalnim nevladinim organizacijama i predstavnicima romskih zajednica sa ciljem istraživanja interesa za saradnju na izradi preporuka u općinama u kojima je pokrenut proces formiranja novih LAG-ova.

-Aktivno učesće najmanje 15 lidera lokalnih organizacija u radu Lokalnih Akcionih grupa.

-Uključivanje većeg broja pripadnika romske populacije u rad LAG-ova koji temeljito poznaju probleme svojih zajednica i koji mogu odabrati prioritete koji zahtijevaju hitno djelovanje.

-Izrada baze podataka svih aktivnih učesnika na sastancima Lokalnih Akcionih grupa.

-Povećanje aktivne participacije Roma na mjestima gdje se donose odluke i kreiraju preporuke na lokalnim nivoima.

-Animiranje pripadnika romske populacije da sami delegiraju svoje probleme te predlazu mjere i politike za rješavanje istih.

-Pružanje podrške općinama koje pokazu interesovanje za izradu LAP-ova.

-Prikupljanje informacija i relevantnih podataka, analiza stanja romske populacije u ciljnim općinama zainteresovanim za izradu preporuka. Prikupljanje podataka vrse udruženja u općinama iz kojih dolaze u saradnji sa Centrima za socijalni rad, biroima za zapošljavanje i školama.

-Organizovanje sastanaka u romskim zajednicama s ciljem prikupljanja informacija o potrebama i problemima u lokalnim zajednicama.

-Analiza prikupljenih podataka kao polazna osnova za izradu preporuka prema institucijama kao i za izradu LAP-ova.

-Vršenje kontinuiranog pritiska na lokalne (kantonalne i općinske) strukture vlasti putem medija kako bi realizovali svoje obaveze spram romske populacije navedene u Lokalnim akcionim planovima.

Voditelj Centra je ukratko predstavio i osnovne aktivnosti, podciljeve i rezultate projekta. Članice Centra nisu imale pitanja, pa je 1.tačka dnevnog reda zaključena

Novi saziv Odbora za Rome

29.12.2016. godine održana je Sveromska skupština za odabir novog saziva Odbora za Rome.

U novom sazivu Odbora za Rome odabrani su predstavnici :

1. Mujo Fafulić- ispred ZDK,
2. Dervo Sejdić- ispred SK,
3. Sabahudin Tahirović- ispred SBK,
4. Muhamed Beganović- ispred RS (regija Bijeljina),
5. Aleksandar Mašić- ispred RS (regija Banja Luka),
6. Snježana Mirković- ispred RS (regija Doboju),
7. Sejad Đemaili – ispred USK,
8. Nedžad Jusić – ispred TK,
9. Indira Bajramović – ispred ŽRM.

Dvije regije Brčko Distrikt i HNK će biti naknadno izabrane.

Voditelj Centra Kakanj, sada i član Odbora za Rome je kazao kako će se u novom sazivu zalagati za određene promjene, te će nastojati da se uvede pravilo o prisustvu Sjednici Odbora za Rome, omogućivši svakom da prisustvuje sjednici Odbora za Rome. Pored toga voditelj Centra je kazao kako ovaj saziv Odbora za Rome će morati natjerati i institucije da rade i da redovno prisustvuju sjednicama, također je kazao da će sada imati mogućnost da vidi kako se to razmatraju inicijative upućene Ministarstvima.

Novi saziv Odbora za Rome bi trebao izvršiti i promjene u pravilnicima i procedurama.

30.10.2016. godine u Gradišci održan je sastanak voditeljskog tima Kakanj i Centra Gradiška radi usaglašavanja prijedloga i imenovanja osoba u novi saziv Odbora za Rome . Prisutni voditelji se nisu usaglasili oko prijedloga

14.11.2016. godine u Doboju je održan sastanak 3 Resursna Centra sa ciljem donošenja prijedloga za imenovanje predstavnika u novi saziv Odbora za Rome , ispred svakog Centra. Iako su svi Centri poslali svoje prijedloge , većini odgovara princip odabira putem sveromske skupštine jer na taj način imaju mogućnost da veći broj njihovih članica bude u sazivu novog Odbora.

Aktivnosti cilja 2

Romalen Kakanj redovno učestvuje na sastancima Lokalnih Akcionih grupa na području 10 općina te zajedno sa učesnicima radi na pipremi i izradi Lokalnih Akcionih planova.

Na području općine Kakanj , usvojen je Lokalni Akcioni plan 30.03.2016. na osnovu čega će se planirati sredstva za romsku populaciju.

Kako su formirani lobi timovi koji su ujedno i članovi Akcionih grupa , postoji dobra saradnja sa predstavnicima institucija i radi se na zagovaranju kada su u pitanju Akcioni planovi.

Kako su Romi vrlo malo zastupljeni u radnim grupama za izradu Akcionih planova, učešće Roma se očekuje na referalnim sastancima gdje Romi mogu dati svoj doprinos u kreiranju Akcionih planova.

Na referalnom sastanku u Vitezu koji je održan 23.06.2016. predstavnika Ministarstva za Ljudska prava i izbjeglice sa romskim udruženjima sa četiri kantona koje pokriva Centar Kakanj. U ime Ministarstva prisutni sa bili, Želimir Lalić i Irena Puzić a sastanak je organizovao i podržao OSCE-kojeg su predstavljali Dervo Sejdić i Amela Tandara.

Tema sastanka je bila izrada Akcionih planova i aktivnosti koje slijede po recezentnim grupama. Uvodnu riječ je dao Želimir Lalić koji je negodovao zbog slabog odziva romskih organizacija kada je u pitanju upitnik za romske organizacije. Istakao je da se želi čuti romska riječ kako bi se znalo sadašnje stanje da se napravi presjek tog stanja kako bi se znale potrebe. Rekao je da se ovaj plan pravi za 4 godine i da Mnistrica želi da ima realno stanje Roma u BiH. Npomenuo je Romi u BiH imaju svoja tijela i to

- Odbor kao vrhovno tijelo Roma
- Vijeće Nacionalnih manjina BiH
- Vijeće Nacionalnih manjina FBiH
- Savjet Nacionalnih manjina RS
- Nacionalne manjine po Kantonima

Rekao je da se naredni period treba napisati koje su to prepreke, koji propusti, koji je to sistem monitoringa i kako to sve unaprijediti.

Za diskusiju se prvi javio Dragiša Radić i istakao da se anketa ne radi na ovakav način i da se trebala izvršiti priprema osoba za anketiranje i da mnogi Romi nisu htjeli da se anketiraju zbog učestalog popisivanja i anketiranja. rekao je da centri za socijalno rad dobivaju sredstva od 30 000KM za upisivanje Roma za socijalnu kartu i da Odbor i Romi nemaju nikakvog izvještaja i povratne informacije o toj aktivnosti.

Romski predstavnici su iskazali nezadovoljstvo oko anketiranja koje se htjelo uraditi užurbano i da je dogovor u Centru Kakanj bio da se ne šalju upitnici i da je to bila odluka svakog predstavnika čija se udruženja nalaze u Centru Kakanj.

Željko Lalić je bio nezadovoljan takvom odlukom i rekao je da ima informaciju ko je bio predvodnik takve odluke i na insistiranje romskih predstavnika rekao je da je tu odluku donio Mujo Fafulić s cime se prisutni nisu složili.

Tokom perioda februar – juni obavljene su sljedeće terenske posjete u cilju pružanje podrške općinama koje pokazu interesovanje za izradu LAP-ova i formiranje Lokalnih akcionih timova i podrške općinama koje pokazu interesovanje za izradu LAP-ova i formiranje Lokalnih akcionih timova

- Kakanj 05.2.2016.
- Sarajevo -13.02.2016.
- Zenica -15.02.2016.
- Donji Vakuf -18.02.2016.
- Sarajevo 07.03.2016.
- Zenica 08.03.2016.
- Visoko 08.04.2016.
- Sarajevo 13.04.2016.
- Visoko 18.04.2016.
- Ilijaš 09.05.2016.
- Sarajevo 20.05.2016.

Tokom perioda juli-decembar 2016 i januar 2017 godine , obavljene su sljedeće terenske posjete u cilju pružanje podrške općinama koje pokazu interesovanje za izradu LAP-ova i formiranje Lokalnih akcionih timova i podrške općinama koje pokazu interesovanje za izradu LAP-ova i formiranje Lokalnih akcionih timova

- Zenica 30.08.2016.
- Sarajevo 16.09.2016.
- Ilijaš 01.09.2016.
- Visoko 07.09.2016.
- Vogošća 22.09.2016.
- Travnik 19.11.2016.

Općine koje trenutno imaju usvojen Lokalni akcioni plan su :

- Kakanj
- Visoko
- Donji Vakuf
- Travnik
- Bijeljina (RS)
- Prnjavor (RS)

Lobi timovi su tokom perioda februar 2016–januar 2017 posjetili veliki broj romskih zajednica te su prisustvovali sastancima Lokalnih Akcionih grupa

Lobi timovi su identificirali potrebe romskih zajednica i to u: Kakanju , Visokom I Sarajevu te su sa članovima romskih zajednica razgovarali o Akcionim planovima I poteškoćama sa kojima se susreću , a to je najčešće nezaposlenost.

U februaru 2016 godine lobi tim je imao sastanak sa pomoćnikom načelnika općine Kakanj po pitanju Akcionog plana gdje je dogovoreno da će se Akcioni plan finalizirati do kraja marta 2016 godine.

U februaru je takodje lobi tim rješavao problem romske zajednice Kakanj , po pitanju ograničenog prostora za grobna mjesta za romsku populaciju . Na sastanku je dogovoreno da će načelnik općine Kakanj iznaći novu parcelu koja će se moći koristiti u te svrhe.

Lobi timovi su tokom perioda februar –juli na području 3 kantona , zdravstveno osigurali 75 osoba romske populacije (djece I odraslih) preko različitih institucija , od čega je najveći broj trudnice koje ostvaruju pravo preko općina.

Lobi timovi su idennfitifikovali više od 50 osoba bez lične dokumentacije . Najčešće je to nedostatak sredstava za zamjenu ličnog dokumenta kao I veliki broj popratne dokumentacije koja iziskuje sredstva.

Tokom augusta i septembra , lobi timovi su radili na identifikaciji osoba bez lične dokumentacije . Pokrenut je proces pribavljanja lične dokumentacije za 28 osoba sa područja općine Kakanj , Vitez , Zenica , Visoko I Sarajevo.

Aktivnosti podcilja 3

Tokom marta-juna posjećene su sljedeće zajednice i općine:

02.03.2016. – Zenica
05.03.2016.-Visoko
14.03.2016.- Mostar
17.03.2016.-Visoko
22.03.2016.-Sarajevo
23.03.2016. –Ilijaš
18.04.2016.-Vogošća
09.05.2016.-Breza
02.06.2016.-Bijeljina
02.06.2016.-Mostar
15.06.2016.-Jablanica
28.06.2016.-Ilijaš

Nakon verifikacije kandidata za Izbore 2016 godine , koji je završen u julu 2016 godine , Romalen Kakanj je angažovao medijatore i lidere lokalnih organizacija da identifikuju Rome kandidate na općinskim izborima ispred reda nacionalnih manjina .

Tokom mjeseca jula I augusta identifikovano je više od 20 kandidata Roma u sljedećim općinama :

Kakanj , Tuzla , Zenica , Lukavac , Zavidovići , Gradiška , Banovići , Visoko , Vukosavlje , Donji Vakuf , Srebrenici ,Kalesiji , Vitezu ,Ilijašu,Brčko Distriktu , Prnjavoru I Banja Luci .

Identifikacijom 20 Roma kandidata , **uspostavljena je Prva politička akademija Roma (RPA) kao neformalno tijelo koje su činili identifikovani Romi kandidati/kandidatkinje za Izbore 2016 godine.**

Tokom perioda august – decembar , organizovan je ciklus treninga – IV modula za potencijalne kandidate /odbornike u općinskim vijećima ispred reda nacionalnih manjina

1. Prvi trening RPA je održan 13.08.2016. godine u Kaknju

Angažovan je trener Ševko Bajić .

Pokrivene teme kroz trening su bile :

- Izgradnja prepoznatljivog imidža potencijalnih kandidata
- Segmenti izbornog procesa
- Razvijanje govornih sposobnosti
- Vođenje promotivnih kampanja
- Saradnja sa pripadnicima romske populacije u romskim zajednicama.

2. Drugi trening RPA je održan 27. i 28.08.2016.godine u hotelu Hollywood u Sarajevu na kojem je učestvovalo 25 učesnika (20 kandidata na lokalnim Izborima ispred reda nacionalnih manjina) i 5 mladih medijatora koji imaju ambicije da se u budućnosti bave politikom.

Angažovani su treneri: Ševko Bajić I Vehid Šehić

Kroz ovaj trening , pokriveno su sljedeće teme :

- Šta je politički subject
- Značaj i uloga odbornika , odgovornosti i obaveze
- Zgovaranje i lobiranje
- Vođenje uspješne kampanje
- Šta su vijećničke inicijative , amandmani i pitanja
- Kako podnijeti inicijativu , pitanje ili amandman
- Vizuelna promocija I vođenje kampanja u javnosti
- Kako pristupiti političkoj partiji , klubu I koaliciji

3. Treći trening RPA je održan 22.10.2016 godine u Sarajevu koji je bio namijenjen odabranim kandidatima , mladima iz romskih zajednicama i medijatorima. Treningu je prisustvovalo više od 20 učesnika , a pokriveno teme kroz trening su:

- Participacija u različitim komisijama na lokalnom nivou , mogućnost lobiranja i zagovaranja
- Razlika između odbornika ispred reda nacionalnih manjina i predstavnika političke partije
- Odnosi sa zajednicama , izgradnja I održavanje reputacije
- Važnost predstavljanja medijima
- Jačanje kapaciteta komunikacije I samopredstavljanja
- Podnošenje vijećničkih pitanja , inicijativa i amandmana

Odabrani kandidati ispred reda nacionalnih manjina u BiH u budućnosti planiraju da osnuju prvu romsku političku partiju i/ili koaliciju.

4. Završni trening RPA je održan 10. i 11. Decembar 2016. u hotelu Hollywood Sarajevo je bio namijenjen odabranim kandidatima , mladima iz romskih zajednicama i medijatorima. Treningu je prisustvovalo više od 20 učesnika , a pokriveno teme kroz trening su:

- Promovisanje u javnosti
- Pridruživanje političkim partijama i koalicijama kao mehanizam lobiranja i zagovaranja
- Jačanje vještina političke prezentacije
- Odnosi s javnošću i medijima
- Uloga i obaveze općinskog vijećnika
- Kako se pripremiti za ulogu vijećnika
- Kako i kada podnijeti vijećničko pitanje , inicijativu ili amandman
- Odnosi i komunikacija sa zajednicama i mogućnosti rješavanja problema zajednica.

Tokom perioda Jula – septembra organizovano je ukupno 16 radionica u općinama u kojima su potencijalni kandidati željeli da organizuju sastanke sa članovima svojih zajednica I da predstavljaju svoje strateške planove kao općinski odbornici I ujedno da alarmiraju svoju zajednicu da biraju svoje predstavnike u okviru općinskih vijeća

Radionice su održane u sljedećim gradovima :

1. 30.07.2016. Prnjavor
2. 01.08.2016- Tuzla
3. 12.08.2016- Kakanj
4. 22.08.2016. Tuzla
5. 24.08.2016- Visoko
6. 25.08.2016- Prnjavor
7. 09.09.2016. Vitez
8. 11.09.2016.-Zenica
9. 15.09.2016. –Ilijaš
10. 19.09.2016. – Vukosavlje/ Modriča
11. 20.09.2016. – Donji Vakuf
12. 21.09.2016. – Kakanj
13. 22.09.2016. – Breza
14. 23.09.2016. – Visoko
15. 26.09.2016. –Tuzla
16. 29.09.2016. – Kakanj

Ukupno 9 Roma kandidata i 1 Romkinja su odabrani kao odbornici u općinska vijeća ispred reda nacionalnih manjina I to su sljedećim općinama :
Kakanj , Tuzla , Zenica , Lukavac , Zavidovići , Gradiška , Banovići , Visoko , Vukosavlje i Donji Vakuf

Budući da je u nekim općinama bilo I po nekoliko kandidata u općinska vijeća kao što je Kakanj (5 kandidata) , Tuzla (5 kandidata) , Zenica (3 kandidata) i sl . , u nekoliko općina su održane radionice više puta kako bi sve romske zajednice bile obuhvaćene I kako bi svi kandidati dobili priliku da prezentuju svoje strateške planove
Tokom radionica ali u romskim zajednicama su kreirani I distribuirani letci sa osnovnim informacija o važnosti izlaska na Izborima .

Aktivnosti organizovanja treninga I radionica je obezbijeđeno kroz sredstva Vijeća Evrope dok je priprema I printanje letaka obezbijeđeno kroz projekat Centra

OČEKIVANI REZULTATI

- Pružena pomoć članicama Centra Kakanj koje su izrazile želju za apliciranjem na Javni poziv kod FOD-a.
- Članice Centra redovno dobivale informacije o otvorenim Javnim pozivima kod različitih organizacija
- Održano 12 sastanaka Centra
- Više od 28 osoba pribavljena lična dokumentacija
- Usvojen LAP na području općine Kakanj , Prnjavor , Donji Vakuf , Travnik i Bijeljina , dok je Visoko u fazi izrade i usvajanja
- Romski NVO sektor, te šira javnost, zahvaljujući radu Centra u Kaknju imaju uvid u provođenje
- Poslat veliki broj zajedničkih dopisa prema Ministarstvu u cilju povećanja učešća Roma u izradi Akcionih planova
- Zajedničkim naporima usaglašen stav oko delegiranja predstavnika u novi saziv Odbora za Rome ispred Centra Kakanj
- Održano ukupno 16 radionica u romskim zajednicama u cilju animiranja romske populacije za izlazak na Izbore i odabir svojih predstavnika
- 9 Roma i 1 Romkinja su odabrani kao odbornici u općinskim vijećima ispred reda nacionalnih manjina

Asistent Centar Kakanj
Mirela Begić
